

Yttrande över remiss av ”Snabbare lagföring” (DS 2018:9)

Sammanfattning

Solna stad har på remiss fått ”Snabbare lagföring” (Ds 2018:9). Departementspromemorian är en slutrapport där en delrapport redovisades i augusti 2017 (Ds 2017:36). I den rapporten föreslogs en försöksverksamhet om snabbare lagföring omfattande bland annat Solna tingsrätt. Solna stad yttrade sig över delrapporten och ställde sig positiv till försöksverksamheten, men påpekade att socialtjänsten skulle kunna påverkas och att statlig finansiering för att möta resursbehov kan bli nödvändigt.

Det förslag som nu läggs fram i slutrapporten omfattar bland annat förslag om *Snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare*. Polismyndigheten, åklagarmyndigheten och socialtjänsten ska i högre utsträckning än vad som sker i dag, samverka i brottsutredningens början. Socialtjänsten ska involveras tidigt i processen, bl.a. för att skapa utrymme att snabbt färdigställa ett yttrande om den unges personliga förhållanden och för att kunna sätta in skydds- och stödåtgärder för den unge. Det föreslås att en försöksverksamhet med ett snabbförfarande för unga lagöverträdare införs och påbörjas i januari 2019 och pågå under två år.

Det är givetvis viktigt att reagera och agera tidigt mot ungdomar som begår brott och stadsledningsförvaltningen ser därför positivt på ökad samverka mer för att påskynda processerna. I socialnämndens roll ligger redan idag att upprätta yttranden om de unga och socialtjänsten bedriver vid behov också en parallell insats i form av sociala åtgärder gentemot den unge och dennes familj.

I försöksverksamheten är ambitionen att socialnämnden involveras tidigare i processen. Stadsledningsförvaltningen vill påpeka att det kommer att behövas lokala överenskommelser för att detta ska kunna fungera bra. Alla kommuner är olika organiserade runt om i landet är det av stor vikt att det tecknas överenskommelser som tar hänsyn till dessa lokala förhållanden.

Om förslaget innebär en ökad belastning på socialtjänsten måste staten tillföra resurser till kommunerna för att värna andra angelägna sociala insatser.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att som eget yttrande översända tjänsteskrivelsen.

Bakgrund

Fd lagmannen Stefan Strömberg har haft i uppdrag att utreda och föreslå åtgärder, som med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet, leder till en snabbare lagföring av brott. Han fick även i uppdrag att i en delredovisning lämna förslag på utformningen av ett försöksprojekt och hur det kan genomföras. Ett delbetänkande redovisades i augusti 2017 (Ds 2017:36), med förslag om försöksverksamhet där en av de tingsrätter som skulle omfattas av försöket var Solna Tingsrätt. Försöksverksamhetens huvudsakliga inriktning handlade om att öka samverkan mellan statliga verksamheter. Genomförandet av försöket skulle ske i tre steg, där det andra steget skulle införas april 2018 och det sista först vid årsskiftet 2018/2019.

I kommunstyrelsen yttrande över förslaget, var staden positiv till att berörda statliga myndigheter ökar samverkan för att påskynda processerna i syfte att få en snabbare lagföring. Däremot framförde staden att det är troligt att de statliga myndigheterna efterfrågar socialtjänstens utlåtande om de berörda individer som omfattas av insatserna och att förslaget därför även kommer att påverka socialtjänsten. Det är troligt att detta sker först i ett senare skede av försöksperioden. Kommunstyrelsen framförde att staten bör ansvara för att i förekommande fall tillföra resurser till försökskommunerna, så att andra angelägna sociala insatser inte riskerar att få prioriteras bort.

Försöksverksamheten inleddes först i januari 2018 (inte under hösten 2017 som föreslagits) och ska pågå i två år. Steg 3 är planerat att starta i januari 2019 och då omfattas hela norra Stockholm.

Snabbare lagföring (DS 2018:9) - slutrapport

Det förslag som nu läggs fram i Ds 2018:9 omfattar bland annat förslag om *Snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare*. I utredningen framförs att polismyndigheten, åklagarmyndigheten och socialtjänsten i högre utsträckning än vad som sker i dag, för att uppnå en snabbare lagföring, behöver samverka i brottsutredningens början.

Det framförs att det också är viktigt att socialtjänsten involveras tidigt i processen, bland annat för att skapa utrymme att snabbt färdigställa ett yttrande om den unges personliga förhållanden vilket är nödvändigt för att den unge ska få rätt påföljd för brottet. Det är också angeläget att socialtjänsten kommer in tidigt efter ett brott för att kunna sätta in skydds- och stödåtgärder för den unge.

Det föreslås att en försöksverksamhet med ett snabbförfarande för unga lagöverträdare införs i syfte att åstadkomma en snabbare lagföring för personer under 18 år. Snabbförfarandet förutsätter då bland annat på en ökad samverkan mellan polisen och socialtjänsten (socialnämnden) i inledningsskedet av brottsutredningen.

Snabbförfarandet för unga lagöverträdare bör avgränsas till brottslighet som utreds inom ramen för en polisledd förundersökning och som inletts genom ett ingripande från polisen. Det första förhøret med den unge bör hållas inom en vecka från brottet. Vid förhøret ska, i den mån det är aktuellt, offentlig försvarare, vårdnadshavare och socialtjänsten närvara.

Försöksverksamheten ska genomföras inom ramen för den pågående försöksverksamheten i norra Stockholm och påbörjas i januari 2019 och pågå under två år.

Stadsledningsförvaltningens synpunkter

Stadsledningsförvaltningen ser positivt på att berörda statliga myndigheter ska samverka mer för att påskynda processerna i syfte att få en snabbare lagföring av unga lagöverträdare. Det är givetvis viktigt att reagera och agera tidigt mot ungdomar som begår brott.

Förslaget om en snabbare lagföring av unga lagöverträdare är även tänkt att uppnås genom en ökad samverkan mellan polisen och socialtjänsten (socialnämnden) i inledningsskedet av brottsutredningen.

I socialnämndens roll ligger redan idag att upprätta yttranden enligt 11 § LUL, vilka utgör underlag för domstolen eller åklagaren vid lagföringen och påföljdsbestämningen. Socialtjänsten bedriver i vissa fall också en parallell insats i form av sociala åtgärder gentemot den unge och dennes familj.

Socialnämndens involvering tidigare i processen ställer höga krav på samverkan mellan de brottsutredande myndigheterna och socialtjänsten. Eftersom socialtjänsten är olika organiserad runt om i landet är det av stor vikt att de samverkansavtal/överenskommelser som Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten föreslås träffa med respektive socialnämnd också utformas lokalt. Det kommer inte att fungera med en "allmän statlig mall" för dessa överenskommelser, utan det kommer att behövas anpassade överenskommelser som med nödvändighet kommer att behöva utformas olika sätt även inom ett och samma polisområde eller åklagarområde, i de fall området omfattar flera socialtjänster.

Med hänvisning till att alla parter måste vara engagerade i uppgiften måste utgångspunkten vara att medverkan i försöksverksamhet är frivillig och bygger på ett lokalt samverkansavtal/överenskommelse. Inte minst då de lokala förutsättningarna varierar, är det viktigt att verksamheten utvärderas och följs upp med ett särskilt fokus på att följa hur samverkan mellan polisen och socialtjänsten utvecklas.

Förslaget bör inte innebära en ökad ambitionsnivå, men kan också komma att innebära en ökad arbetsbelastning för berörda socialnämnder.

Om förslaget innebär en ökad belastning på socialtjänsten är det en uppenbar risk att krav kan komma att ställas på omdisponering av socialtjänstens resurser. Det i sin tur riskera att tränga ut annan angelägen socialtjänst. Därför behöver det göras en bedömning av vad socialtjänsternas merarbete uppskattas bli och staten måste i det fallet tillföra resurser till kommunerna för att värna andra angelägna sociala insatser.